

WERKBLAD KITTY WURMS

Bron 1. foto Kitty

Kitty Wurms is geboren op 4 oktober 1923.

Deze foto is gemaakt na de oorlog, in 1945. Hoe oud is Kitty op deze foto?

22 of 23 jaar

Er zijn geen foto's meer van Kitty op een jongere leeftijd. Hoe kan dat, denk je?

Alle persoonlijke bezittingen zijn kwijtgeraakt doordat het gezin Wurms uit huis werd gedreven. Er is
blijkbaar geen tijd geweest om fotoalbums in veiligheid te brengen.

In februari 1943 komt Kitty samen met vader, moeder, zusjes Eva van 15 en Judith van 10 in kamp
Vught.

Hoe oud is Kitty dan?

19

Bron 2. foto vader

Het gezin Wurms woont in Amsterdam. Vader, moeder, oudste zoon Juda en drie dochters: Kitty, Eva
en Judith. Ze zijn joods maar niet gelovig. Wel eten ze koosjer, dus volgens de joodse regels: melk- en
vleesproducten niet tegelijk en geen varkensvlees.

Noem nog een geloof waarin je geen varkensvlees eet.

islam

Bekijk de foto goed, en pak bron 1 erbij.

Lijkt Kitty op haar vader, vind je? Wat wel, wat niet?

Persoonlijke invulling

Bron 3. foto broer

Kitty heeft een 4 jaar oudere broer, Juda. Op deze foto is hij ongeveer 17 jaar oud. Kitty is dol op hem.

Tijdens de oorlog moet Juda naar een werkkamp. Kitty en de rest horen niets meer van hem. Later blijkt
dat Juda op 30 september 1942 in Auschwitz is vermoord. Weet de rest van het gezin dat dan al?

Nee.

Bron 4. poesie-album Eva

In 1941 schrijft Kitty in het poesie-album van haar zusje Eva.

Ontcijfer het gedichtje en schrijf dat hieronder op.

Beste Eva,
Veel heb ik niet te schrijven,
Maar dat je altijd zo zal blijven, Gelukkig en tevrede,
Ja dan loopt alles je mee
Dat is mijn wens, ik meen dat heus,
En schrijf dit niet dus voor de leus.

Van Eva's spulletjes is haar poesie-album het enige dat nog over is.

Vind jij dat je iemand goed kan leren kennen door een poesie-album? Waarom wel, waarom niet?

Ja, want je ziet wie ze kende, met wie ze bevriend was, wie voor haar belangrijk waren.

Nee, want de gedichtjes zeggen niet veel. Je leert de persoon Eva niet kennen.

Bron 5. foto razzia

Een razzia betekent: een omgeving afzetten en alle mensen oppakken.

Deze foto is in het geheim gemaakt van een razzia in Amsterdam-Oost in 1943. Waarom in het geheim?

Het was verboden –en zeer gevaarlijk- om foto's te nemen van Duits optreden.

Het gezin Wurms wordt ook bij zo'n razzia uit huis gehaald. Kitty is verbijsterd dat dit gebeurt door Nederlandse politiemannen.

Waarom?

Omdat ze niet begrijpt dat eigen landgenoten in staat zijn om hieraan mee te werken.

Vind jij dit ook raar?

Persoonlijke invulling

Bron 6. tekening toiletruimte

Vader, moeder en de kinderen Wurms worden naar kamp Vught gebracht. Vrouwen worden gescheiden van de mannen, en de kinderen tot 16 jaar komen in aparte barakken. Het gezin Wurms wordt ook uiteen gehaald. Alleen Kitty en haar moeder blijven samen.

Waarom mogen zij twee samen blijven?

Omdat Kitty ouder dan 16 is.

Kitty vertelt in de film dat ze schrikt van de wc-gebouwen. Waarom? Wat denkt ze dan?

De aanblik van mannen en vrouwen die door elkaar heen hun behoeftes doen, schokt haar, en ze denkt: "dit kan niet goed zijn". Normen van fatsoen en zedelijkheid vallen weg. Hiermee begint een soort ontmenselijking.

Bron 7. foto werkende mannen in kamp Vught

De mannen in kamp Vught moeten werken. De vader van Kitty dus ook. Waarom laten ze de mannen werken, denk je?

Gratis arbeid. Uitbuiten. Voorkomen onrust. Uitputten.

In de film vertelt Kitty dat ze ziet dat haar vader geslagen wordt. Dan zegt ze: "Even stoppen nu." Wat gebeurt er op dat moment met haar?

Het wordt haar teveel, ze knapt even. De herinnering doet teveel pijn. Trauma.

Bron 8. brief Kitty

Juni 1943: alle joodse kinderen tot 16 jaar moeten weg uit Vught. Kitty schrijft deze brief aan familie en bekenden die niet opgesloten zitten. De brief wordt door een man, die in het kamp werkt maar niet gevangen zit, uit het kamp gesmokkeld. Hij neemt daarmee een groot risico.

Wat bedoelt Kitty in de derde regel met: "Dit is wel de zwaarste slag die ons tot nu toe heeft getroffen."

Het uiteenrukken van het gezin.

Verklaar het einde van de brief. Extra info: de geboortedatum van Eva is 11 juni 1927.

Geboortedatum Eva is 11 juni 1927, ze werd dus inderdaad bijna 16.

Bron 9. citaat Kitty

Kitty moet later zelf ook weg, naar Auschwitz. Haar zusje Eva en haar vader ook.

Kitty maakt veel verschrikkingen mee in de kampen. Lees de tekst: wie helpen haar er doorheen?

Het clubje vrouwen vanuit kamp Vught.

Wat bedoelt Kitty met de "beste dingen" (laatste regel)?

Voor elkaar zorgen.

Bron 10. foto Kitty in Zweden

Zusje Eva overleeft het kamp niet. Vader wel. Hij sterft echter kort na de oorlog, zonder dat Kitty hem terugziet.

Na de bevrijding wordt een groep vrouwelijke kampgevangenen, waaronder Kitty, door het Rode Kruis naar Zweden gebracht. Hier krijgen ze verzorging en kunnen ze tot rust komen voordat ze weer naar

VMBO VERSIE - docenten

huis gaan. Kitty was heel ziek uit de kampen gekomen. Bekijk de foto goed. Je kunt dat nog zien aan haar benen en armen. Leg uit.

Er zit verband om.

Stel, Kitty komt bij jullie op school om een gastles te geven. Wat zou jij haar willen vragen, of zeggen?

Persoonlijke invulling